

Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΤΟΥ ΛΕ ΜΕΤΕΑ ΝΤ' ΟΥΒΙΑ

Ο ΤΕΤΡΑΠΕΡΑΤΟΣ ΧΩΡΙΑΤΗΣ

ΙΑ φορά κι' έναν καιρό, ένας βασιλιάς — πέρασαν τόσα χρόνια από τότε, ώστε δεν θυμάμαι πια τ' όνομά του — ενώ έκανε περίπατο στα περίχωρα της πρωτεύουσής του, μεταμφιεσμένος σε πραγματευτή για να μη τόν άναγνωρίση κανείς, συναντήθηκε μ' ένα χωρικό, που φώγωνε τó χωράφι του. 'Ο χωρικός αυτός δεν φαινότανε πάνω από πενήντα χρόνια. Τά μάγουλά του ήσαν κατακόκκινα, μά τά μαλλιά του κάστανα. Δούλευε ξέσκακος κάτω από τόν ήλιο.

— 'Ο Θεός να σ' έχη καλά, άνθρωπε τής γής! τού ειπε ό βασιλιάς.
— Νάχη κι' εσένα καλά, άφέντη τής γής! τού άποκρίθηκε ό χωρικός.

— Γιατί με λές άφέντη; Ξέρεις μήπως ποιός είμαι;
'Ο χωρικός είχε γνωρίσει τόν βασιλιά του. Κατάλαβε όμως πώς ό βασιλιάς ήθελε να μείνη άγνωστος και άποκρίθηκε με μισοκακόμοιρο ύφος:

— Που θέλεις να σε ξέρω;... Σε είπα, άφέντη τής γής, επειδή ό Θεός έπλάσε τη γή για να την έξουσιάζη ό άνθρωπος.

'Απ' την άπάντησιν αυτή, ό βασιλιάς κατάλαβε πώς είχε να κάνει μ' ένα μωλωμένο άνθρωπο.

— Εργάζεσαι πολύ, τού ειπε, άν και φαινόσαι περασμένος στό χρόνο. Ποσα βγάδεις από τη δουλειά σου;

— Όχτώ σολδία τη μέρα.

— Σου φτάνουν αυτά για να ζήσης;

— Και βέβαια. Θέλω κάθε μέρα δύο σολδία για να φάμε ή γυναίκα μου κι' έγώ... 'Αλλα δύο σολδία τά δίνω για να ξεπληρώσω ένα παλιό μου χρέος. Δύο σολδία τά δανείζω και, τέλος, Άλλα δύο τά πετώ στον άέρα!

'Ο βασιλιάς κίτταξε παραξενευμένος τόν χωρικό και τόν ρώτησε:

— Δεν καταλαβαίνω τι θέλεις να μου πής... Τά λές λιγάκι υπερδειμένα...

— Θά σου εξηγήσω άμέσως. Τό πρώτο δεν είνε και πολύ δύσκολο να τό καταλάβης. Ξοδεύω δύο σολδία για να φάμε ή γυναίκα μου κι' έγώ... Δέν σου λέω βέβαια ότι τρώω σαν άρχοντες, μά έχωμε πάντοτε απόλυτο και καλό φαί... 'Αλλα δύο σολδία τά δίνω για να ξεπληρώσω ένα παλιό μου χρέος. 'Ο πατέρας μου και ή μητέρα μου ζούν άκόμα, μά είνε τόσο γέροι, πού δεν μπορούν να δουλέψουν. Όσοι, λοιπόν, μ' άνάστησαν εκείνοι, τόν καιρό πού ήμουν μικρός και δεν μπορούσα να δουλέψω, έτσι και γώ πρέπει να τούς κίτταξω τώρα, για να ξεπληρώσω τό παλιό μου χρέος... Δύο σολδία μου χρειάζονται τη μέρα για να συντηρήσω τά δύο μικρά άγόρια μου. Τά λεπτά αυτά τά δανείζω, γιατί άργότερα, όταν θά με πάρουν τά χρόνια και δέν θά μωρόθω πια να εργαστώ, θά δουλέψουν έκείνα για μένα...

— Και γιατί πετάς στον άέρα τά δύο σολδία πού σου μένουν άκόμα;

— Α! αυτά τά χοιριάτα μου χρειάζονται για να θρεφώ τις δύο θυγατέρες τής γυναίκας μου πού τήν πήρα χήρα. Τά λεπτά αυτά δεν θά τό πάρω ποτέ πίσω, γιατί τά χοιριάτα, όταν θά μεγαλώσουν και θά παντρευτούν θά φροντίζουν για τό δικό τους μονάχα σπίτι... Για τήν ώρα όμως είμαι ύποχρεωμένος να τούς κάνω όλα τά έξοδα, αφού είνε παιδιά τής γυναίκας μου...

'Ο βασιλιάς άρχισε να αισθάνεται ενδιαφέρον γι' αυτό τόν έξυπνο και μωλωμένο χωρικό. Κανείς από τούς σοφούς τής Αλλής τον δέν θά μπορούσε να τού δώση τόσο λογικές και βαθυστόχαστες άπαντήσεις.

— Είμαι πολύ εύχαριστήμένος, τού ειπε, τέλος, πού έκανα τη γνωριμία σου. Και τώρα θά σου ζητήσω μιά χάρι. Να μη επαναλάβης σε κανένα αυτά πού μου είπες σήμερα, έκτός άν είμαι κι' έγώ μπροστά. Κίτταξέ με καλά στό πρόσωπο για να με θυμάσαι... Και άν δέν με ξαναδείς μπροστά σου, να μην άνοιξης τό στόμα σου για να επαναλάβης αυτά πού μου είπες. Σύμφωνοι;
— Σύμφωνοι, άφέντη μου! άποκρίθηκε ό χωρικός.
Και χοιρίστηκαν.

Τήν άλλη μέρα ό βασιλιάς κάλεσε όλους τούς σοφούς και τούς γραμματικούς τής Αλλής του και τούς ειπε πώς γνώρισε ένα χωρικό, πού ήταν ικανός να τούς καταλάβη όλους με τήν έξυπνάδα του και

χ'η μου...
Μήπως με κοιτάς, και μένα, σαν τρελλό;...
Κατάλαβα πώς έπρεπε να φύγω.
Τόν ευχαρίστησα για τίς περιποιήσεις του, και κατέθηκα γρήγορα τη σκάλα...

Ξαναβρήκα τό αυτοκίνητό μου — και καθώς έκείνο άρχισε να τρέχει, γύρισα τά μάτια προς τό κτίριο: Στό θαμνό τό φως τού δειλινού, έπαιρνε κάποια σχήματα άλλόκοτα, κ' έκείνο, τόσο άπίθνα και συνταρακτικά, πού παρακάλεσα τόν οδηγό, άμέσως, να δυναμώσει τήν ταχύτητά του...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

να τούς κάνει να μη μπορούν να τού πουν τίποτα.

— Θα σάς άποστούσω όλους! συνελήφθησε ό βασιλιάς λιγάκι θυμωμένος, επειδή είδε τούς σοφούς να χαμογελούν ειρωνικά.

Και τούς επανέλαβε τά λόγια πού τού ειπε ό χωρικός, χωρίς όμως να εξήγηση τη σημασία τους.

Οί σοφοί έμειναν σύλλογισμένοι και, τέλος, άποκρίθηκαν ότι δέν μπορούσαν να δώσουν μιά εξήγησι σ' αυτά τά λόγια και ότι δέν έπρεπε να δινη κανείς μεγάλη σημασία στις φλυαρίες ενός άγράμματος χωρικού.

— Κι' έγώ σάς δίνω διορία τρεις μέρες για να μου άπαντήσετε! φώναξε ό βασιλιάς, θυμωμένος με τά σωστά του αυτή τη φορά. "Αν ύστερ' από τρεις μέρες δεν μου πητε τι έννοούσε ό χωρικός μ' αυτά τά λόγια, θά σάς διώξω από την Αλλή μου!... Πηγαίνετε τώρα!...

Οί σοφοί έφηναν τρομαγμένοι και άνήσυχοι. Τού κάκου έσπαζαν τό κεφάλι τους για να καταλάβουν τι ήθελε να πη ό χωρικός. Τέλος, ένας από αυτούς πρότεινε να ψάξουν να βρουν τόν χοιριάτη και να μάθουν από τό στόμα του τη λύσι τού αίνιγματος. Έφραξαν λοιπόν και τέλος τόν βρήκανε.

Μά όταν τόν ρώτησαν τι είχε πει στό βασιλιά, έκείνος άρνήθηκε να τούς δώση άπόκρισι. Τότε οί αυλικόι έβγαλαν και τούδωσαν έφτά σακκούλες χρυσάφι. Τό χρυσάφι θάμτωσε τόν χοιριάτη. Και χωρίς να διατίση πια, τούς εξήγησε τη σημασία των λόγων του.

Οί σοφοί γύρισαν άμέσως στό παλάτι, παρουσιάστηκαν στό βασιλιά και τού εξήγησαν τά λόγια τού χωρικού.

'Ο βασιλιάς όμως δέν γελάστηκε. Κατάλαβε ότι μονάχα ό χωρικός θά μπορούσε να είχε πει στός σοφούς τι σημαίαν τά δυσκολόγητα έκείνα λόγια του... Και θυώωσε πολύ μωζύ του, επειδή δέν κράτησε τό λόγο πού τού είχε δώσει. Άποφάσισε λοιπόν να πη και τόν βρη και να τόν μωλώση.

Ντύθηκε πάλι πραγματευτής κι' έτρεξε στό χωριό.

— Δεν μου έδώσες τήν ύπόσχεσι να μην πής σε κανένα τι σημαίαν τά λόγια έκείνα; ρώτησε τόν χωρικό, μόλις βρήθηκε μπροστά του.

— Ναι, άφέντη μου! ειπε ό χωρικός, κάνοντας τόν άνήξερο.

— Και γιατί δεν κράτησες τό λόγο σου;

— Πώς δεν τόν κράτησα!
— Με κοροιδεύεις μήπως;

— Ένας άνθρωπος με άσπρα μαλλιά δεν έχει άρξει να κοροιδεύη.

— Είνε αλήθεια ότι ειπες τό μυστικό στός σοφούς τής Αλλής;

— Τό είπα. Δέν τό άρνίμαι!

— Νά, λοιπόν, πού τό όμολογείς τώρα!

— Μά, άφέντη μου, δεν έκανα, ό δικτητής, τίποτα παραπάνω άπ' ό τι μου είπες... Τήν πρώτη φορά οί γραμματικοί ήρθαν και με βοήθαινε χωρίς εσένα. Δέν τούς είπα, βέβαια, τίποτα, γιατί μου είχες παραγγείλει να μη μιλήσω άν δεν δού τό πρόσωπό σου. Όταν ξαναβρήκα όμως τη δεύτερη φορά, δέν μου έδειξαν μονάχα τό πρόσωπό σου, άλλα πολλά πρόσωπα όμοια με τό δικό σου...

— Μου φαίνεται πως τρελλάθηκες!...

— Δέν τρελλάθηκα διόλου! Κίτταξ' αυτά.

Και ό τετραπέρατος χωρικός έβγαλε από τήν τσέπη του μερικά από τά χρυσά νομίσματα πού τού είχαν δώσει οί σοφοί, με τό πρόσωπο τού βασιλιά σκαλισμένο πάνω, και τά έδειξε λέγοντας:

— Μόλις είδα τό πρόσωπό σου, σκέφτηκα ότι μπορούσα πια να μιλήσω!

'Ο βασιλιάς έμεινε κατάληκτος από τήν έξυπνάδα τού χωρικού.

Και, κάνοντας τη σέμη ότι ένας άνθρωπος τόσο μωλωμένος, ήταν ροζία να περνά τόν καιρό του οργάνοντας ένα χωράφι, τόν πήρε κοντά του, στην Αλλή του, με όλη τήν οικογένειά του και, σε κάθε σοβαρή περίπτωση, τού ζητούσε τη φροτισμένη γνώμη του...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΕ Ο «ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΛΙΟΣ»

"Όταν ό Λουδοβίκος 14ος αισθάνθηκε ότι έπλησίαζαν ή τελευταίες του στιγμές, εκάλισε κοντά του τά μέλη τής βασιλικής οικογενείας και με μεγάλη ψυχραιμία τούς άνεκοίνωσε τίς τελευταίες του θελήσεις. "Επειτα, αφού καθώρισε και τίς τελευταίες λεπτομέρειες τής κηδείας του, έγύρισε προς τήν έννοουμένη του κυρία ντε Μαντενόν και τής ειπε με άφέλεια:

— Άγάπη μου, ένόμιζα πως ήταν πολύ δύσκολο να πεθάνη κανείς!

"Όλοι τότε δέν μπόρεσαν να συγκρατήσουν τη συγκίνησί τους κι' άφησαν τά δάκρυά τους να τρέξουν, ενώ ό έτοιμοθάνατος βασιλεύς τούς καθυσώχαιε, λέγοντάς τους:

— Γιατί κλάιτε;... Μήπως πιστεύατε ότι θά ήμουν άθάνατος;